

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет природничої, спеціальної і здоров'язбережувальної освіти
Поморська академія у Слупську «Інститут біології і наук про землю»
Вроцлавський університет, Польща,
Грайфсвальський університет (м. Грайсфальд, Німеччина),
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (м. Берегове),
Факультет державної політики, Сілезький університет в Опаві (Чехія),
Національний природний парк «Гомільшанські ліси»,
ГО «Українське ентомологічне товариство»**

До 300-річчя з дня народження Г. С. Сковороди

**III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ПРИРОДНИЧА НАУКА Й ОСВІТА:
СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

**22-23 вересня
(електронне видання)**

Затверджено редакційно-
видавничою
радою Харківського національного
педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди
протокол № 10 від 19.10.2022 р.

Харків – 2022

Редакційна колегія:

Бойчук Ю. Д., д. пед. н., професор, член-кореспондент НАНПУ України; Іонов І. А., д. с.-госп. н, професор, член-кореспондент НААН України; Комісова Т. Є., к.б.н., доцент, Леонтєв Д. В., д.б.н., професор; Чаплигіна А.Б. д.б.н., професорка, Маркіна Т. Ю., д.б.н., професорка; Твердохліб О. В., к.б.н., доцент; Галій А. І., к.б.н., доцент., Науменко Н.В. к.пед.н., доцент.

III Міжнародна науково-практична конференція «Природнича наука й освіта: сучасний стан і перспективи розвитку», (22-23 вересня 2022 р.), збірник тез. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. – 175 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 10 від 19 жовтня 2022 р.

У збірці представлено матеріали науково-практичної конференції метою якої було обговорення і пошук розв'язання актуальних проблем та узагальнення нових теоретичних і прикладних результатів природничої науки і освіти, шляхи організації ефективного міжнародного наукового співробітництва. У представлених матеріалах висвітлено наукові і прикладні результати природничої науки і освіти, що присвячені питанням сучасної біології, спеціальної психології та педагогіки здоров'язбереження.

Для біологів, екологів, хіміків широкого профілю, фахівців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти, викладачів, аспірантів і здобувачів закладів вищої освіти

©Харківський національний
педагогічний університет імені
Г. С. Сковороди

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ С.М. Нікуліна	124
ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСОБИ КОРЕКЦІЇ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ А.М. Літвінчук, А.І. Галій.....	127
ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ ЗВУКОВИМОВИ Г.В. Сергієнко.....	130
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРАВИЛЬНОЇ ЗВУКО - ТА СЛОВОВИМОВИ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ К.В. Слонь	133
ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З АУТИЗМОМ С.М. Заозьорова	135
СЕКЦІЯ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У СЕРЕДНІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛІ».....	138
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ Ю.Д. Бойчук, М. С. Гончаренко, А.І. Галій.....	138
ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІННОВАЦІЙНОГО МЕТОДУ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ЕКОЛОГІВ Л.І.Бондаренко, Н.О.Волошина, О.М.Лазебна.....	143
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ З ХІМІЇ І. В. Горбань.....	145
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГРУНТОЗНАВСТВО» У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ І.Ф. Дрозд.....	149
ОСОБЛИВОСТІ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ОН-ЛАЙН НАВЧАННЯ Г. М. Коссак.....	152
ФОРМИ ЦИФРОВОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ З ХІМІЇ А.В. Криворучко, В.В. Гусар.....	153
ІНСТРУМЕНТИ ЕДЬЮТЕЙНМЕНТУ В ХІМІЧНІЙ ОСВІТІ А.В. Криворучко, О.О Крайко	156
ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І.С. Лісецька	159
МАТЕМАТИЧНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ У СТАРШІЙ ШКОЛІ О.В. Твердохліб, О.О. Пальчик, О.В. Скакун, А.С. Прядка.....	161
СЕКЦІЯ «ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ШКІЛЬНОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ»	164
THE PERSPECTIVE OF USING ECOLOGICAL AND PSYCHOLOGICAL TRAINING IN THE FORMATION OF ENVIRONMENTAL CONSCIOUSNESS О. Batsylyeva.....	164

**СЕКЦІЯ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У
СЕРЕДНІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛІ»**

УДК 378.013

**ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Ю.Д. Бойчук, М. С. Гончаренко, А.І. Галій

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
galiialla227@gmail.com*

**THEORETICAL ASPECTS OF PROFESSIONAL EDUCATION IN CONDITIONS
OF PEDAGOGICAL UNIVERSITY**

Y. Boychuk, M. Goncharenko, A. Halii

Annotation. The modern role of pedagogical universities, which, as a result of reform, must become centers of cultural centers. The level of culture of the state is determined by the benefits brought by the unifying power of science, institutionalized in the form of a research process. The production of spiritual values should be combined with scientific activity.

Key words: *pedagogical university, university mission, university synergy, spiritual life*

XXI століття супроводжується докорінними цивілізаційно-парадигмальними змінами в науці, освіті та виробництві, що відповідно до філософського бачення одержало назву постнеокласичного періоду розвитку освіти в Україні окреслюється новими вимогами до перебудови освітніх закладів та професійної підготовки особистості вчителів на основі сучасного наукового світогляду.

На нашу думку, університети були і (частково залишаються зараз) одним із важливих чинників поступового усвідомлення людством необхідності об'єднання в єдину глобальну планетарну цивілізацію.

«Рівень університетської освіти виступає інтегральним показником системи вищої освіти в цілому, та пристосування її до вимог часу. Тому проблеми університетської освіти, визначення її парадигми, відповідності вимогам часу надто важливі, щоб їх можна було обійти»[9].

Актуальність теми зумовлена: сучасними завданнями реформування вищої освіти в Україні; необхідністю удосконалення підготовки майбутніх вчителів основ здоров'я на засадах синергетичного підходу; актуалізацією вимог щодо зростання професійного вдосконалення, духовності, міжпредметної інтеграції, підвищення рівня культури здоров'я та здоров'язбереження майбутніх вчителів основ здоров'я і населення України в цілому, потребою в теоретичному та науковому обґрунтуванні та методичному забезпеченні підготовки майбутніх вчителів основ здоров'я до професійної діяльності на основі положень педагогічної синергетики в сучасному університеті та закладах вищої освіти [10].

Ускладнення організації і взаємодії енергоінформаційної структури людини і оточуючого середовища сприяло розвитку в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди цього напрямку.

Х. Ортега-і-Гассет в лекції «Місія університету» визначає основні завдання цього навчального закладу в такій послідовності: передавати культуру, готувати до професійної діяльності, проводити наукові дослідження, формувати нових дослідників. Культуру він трактує як систему життєвих ідей, притаманних тому чи іншому часу, через які людина інтерпретує своє життя. На його думку, «дуже важливо поновити в

університеті вивчення культури, систему надзвичайно важливих уявлень, яких досягло людство нашого століття. Це основна функція університету» [11]. На думку Ортеги, культурна людина повинна мати професійні навички й уміння, але наявність їх ще не робить людиною культурною, тому що культура — це також адекватне філософське уявлення про найбільш важливі проблеми сучасності й розуміння соціально-політичної сутності явищ реального життя. Іншими словами культура — це відповідний часу рівень інтелектуального розвитку людини, що забезпечує її здатність орієнтуватися в соціальному хаосі, шукаючи свій шлях [11].

Виходячи із свого розуміння основних функцій університету, філософ-гуманіст вважав основним завданням його як вищого навчального закладу навчання «великим культурним дисциплінам»: фізичній схемі світу (фізика), фундаментальній схемі органічного життя (біологія), історичному процесу людського роду (історія), структурі й функціонуванню соціального життя (соціологія), схемі всесвіту (філософія), створенні необхідних передумов для «здорового синтезу й систематизації знань». Тоді, на його думку, стане можливою «інтеграція» зусиль інтелектуально підготовлених людей для осмислення й вираження гуманістичних цілей, що стоять перед світовою спільнотою [11].

Соціальна місія культурологічного університету, згідно до концепції Ортеги-і-Гассета, полягає:

- у подоланні різноплановості, різноспрямованості завдань вищої освіти й засобів соціальної педагогіки;

- у концентрації зусиль передових людей на досягненні культурного ідеалу часу, для чого необхідно пояснити інтелектуалам всю міру їх відповідальності за долю людства, розбудивши в них «почуття місії» [11].

Нам дуже імпонує гуманістична спрямованість соціально-педагогічних ідей Хосе Ортеги-і-Гассета, їх наповненість вірою в потенціал людського розуму. Ми вважаємо, що ці ідеї мають велике значення для здійснення навчання та виховання студентської молоді [11].

Університет завжди розглядався як спільність людей духовно об'єднаних, що усвідомлюють свою вибраність та особливе призначення в суспільстві. Чисельні побоювання панування прагматизму технократичного мислення примусили посилити гуманітарно-гуманістичний компонент у вихованні та освіті студентів.

Сучасний університет поліфункціональний і багатозначний. Серед основних системо утворюючих напрямів і функцій — навчальна, дослідницька, сервісна, культурна й гуманістична.

Завдання університету, стверджував К. Ясперс, потрібне — дослідження, передача знань (освіта) і культура. На університет він поклав відповідальність за створення нової громадської свідомості на основі осмислення наслідків розвитку технології [13].

Адже освічена і вихована в університеті людина — це людина, що перш за все має широкий інтердисциплінарний світогляд, знає фундаментальні науки й достатньо грамотно може мислити. Розуміння й широта світогляду — найважливіші ознаки університетської освіти [2].

Університет надає не специфіковані знання, а освіченість.

Універсальність університету виражається також у його виховній ролі, у ролі формування людини як істоти універсальної, яка має не середовище, не довкілля, а духовний світ, що й уможливорює її життя як людини. Саме ця універсальність університету, на нашу думку, і створює ту неповторну атмосферу наукового пошуку, свободи думки й висловлювань, духу корпорації (у кращому значенні цього слова) певної захищеності інтелектуальної й духовної сфери людини, що сприяє вихованню студентської молоді [2].

Дух наукової універсальності перетворює університет на простір вільної комунікації особистостей («personal intercourse» за Дж. Ньюменом) дослідників та самих наук (інтердисциплінарність досліджень). Вертикальна комунікація шкільної дидактики (професор-студент) у живому спілкуванні в університеті перетворюється на горизонтальну комунікацію (студент-студент, колега (професор)-колега (студент)). Взаємообмін думками, настроями («mutual education» за Дж. Ньюменом) являє собою ще одну сутнісну рису університету [2].

Л. Титаренко виділяє базисні ідеї та цінності, що лежать в основі нової концепції університету [5].

1. Університети повинні забезпечити доступ до вищої освіти для всіх, хто має достатні знання й бажання вчитися, тобто мотивацію.

2. У середині університету фокус повинен бути зроблений на гармонійному й нерозривному поєднанні освітнього та дослідницького процесу. Усі співробітники університету повинні не просто учити студентів, але й бути включені до науково-дослідної роботи, причому так, щоб постійно привертати до цього процесу і студентів, здобувати нове знання спільно зі студентами й таким чином навчати молоде покоління на практиці.

3. Університет повинен бути повернутий «обличчям до студента», тобто забезпечувати відмінний рівень викладання усіх дисциплін, які включені до програми навчання, щоб створити студентам оптимальні умови для освітнього процесу у закладах вищої освіти.

4. Величезне значення в університеті ХХІ століття має саме освітнє середовище, яке повинне стимулювати творчість, активне спілкування студентів і викладачів, створювати високу мотивацію до навчання, яка в ідеалі збереглася б на все подальше життя. Освітнє середовище обов'язково повинно допомогти молодій людині вчитися критично мислити, бути сприятливою до нових проблем і вміти відшукати до них нестандартні рішення. Освітнє середовище включає, разом з інтелектуальним, творчим (людським) компонентом і сучасне устаткування як для навчального, так і для науково-дослідного процесу у закладах вищої освіти.

5. Університет ХХІ століття повинен бути відкритим до потреб всього суспільства, задовольняти його поточні й перспективні потреби, служити суспільству. Це стосується і питань і здоров'я суспільства.

6. Нова, відкрита педагогічна стратегія університету повинна сприяти тому, щоб з його стін виходили не просто професіонали, але люди, що несуть у світ соціальні та моральні цінності університетського співтовариства, які всією своєю діяльністю впроваджуватимуть ці цінності в соціум. Місія університету в цьому випадку полягає в тому, щоб і під час занять в аудиторії, і під час поза аудиторних форм занять зі студентами виховувати активну творчу особистість, що гармонійно з'єднана з потребами спільноти, регіону, нації.

У період постнеокласичного періоду розвитку науки (кінець ХХ - початок ХХІ ст.) висловлюється думка про певну синергетичність університету [1, 8]. Якщо вдуматись, то воно дійсно так, адже одним із постулатів синергетики є положення про те, що ціле завжди більш, ніж сума частин, що його складають. Кожна зі складових університету є самодостатньою цілим (факультети, інститути, коледжі тощо), але разом вони є чимось більшим, ніж механічне об'єднання кількох навчально-виховних підрозділів.

Університет повинен задовольнити потребу суспільства у формуванні нового типу професіонала – професіонала енциклопедиста, здатного через сформовані цінності й набуті навички діяльності протистояти ентропійним процесам у суспільстві [4, 9]. Під ентропійними процесами, на наш погляд, слід розуміти все те, що може, хоча б і теоретично, привести до загибелі людства як такого (соціальна несправедливість,

екологічна криза, брак духовності в суспільстві в цілому й у кожній людині зокрема, зростання агресивності та нетерпимості, «ксенофобія» до «інших» тощо) [5].

Основне завдання сучасних педагогічних університетів як осередків формування національних еліт – створення та примноження людського капіталу країни, конкурентоспроможного у глобальному співтоваристві. Це передбачає не тільки підготовку в стінах педагогічних університетів молодих професіоналів, відкритих до інновацій, готових до «викликів» нового століття і здатних успішно адаптуватися в умовах глобалізації, але й творчу самореалізацію тих, хто покликаний навчати молоде покоління — вчених, викладачів, інтелектуальними зусиллями яких в університетах створюється необхідна обстановка творчості та практично втілюється «зв'язок поколінь».

Учені, враховуючи велике значення вищої школи в культуротворчій і духовній сферах, у Декларації ЮНЕСКО про вищу освіту для ХХІ століття підкреслюють, що одна з найважливіших функцій вищої освіти – «допомагати розуміти, інтерпретувати, зберігати, розширювати, розвивати та розповсюджувати національні й регіональні, міжнародні та історичні культури в умовах культурного плюралізму й різноманітності; сприяти захисту і зміцненню суспільних цінностей, що становлять основу демократичної громадянськості, здійснюючи критичний і неупереджений аналіз і вносячи таким чином внесок в обговорення стратегічних напрямів та розширення перспектив гуманізму» [7].

Світове співтовариство сформулювало стратегічні орієнтири для вищої освіти. У відомій доповіді ЮНЕСКО «Освіта: прихований скарб» виділено чотири «стовпи» решти. Сучасній людині слід навчитися:

- пізнавати, тобто опанувати інструментарій необхідний для розуміння того, що відбувається у світі;

- діяти таким чином, щоб робити потрібні зміни в середовищі свого проживання;

- проживаючи в суспільстві, брати участь в усіх видах людської діяльності, співпрацювати з іншими;

- нарешті навчитися просто жити [7].

Викладені орієнтири доповнюються й розкриваються в доповіді голови Комісії з освіти ЮНЕСКО Жака Делора – «Освіта: необхідна утопія». Зокрема, Ж. Делор відзначає, що освітні системи в першу чергу повинні підготувати людину до усвідомлення й активного подолання основних протиріч ХХІ століття [7].

У монографії Л. Белової «Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики» визначені найбільш суттєві, на думку автора, протиріччя сучасної епохи:

- між глобальними й місцевими проблемами (треба підготувати людину так, щоб вона зуміла відчути себе громадянином світу без втрати етнічної та соціальної ідентичності);

- між небаченим розвитком знань та можливістю їх засвоїти окремою людиною, вважаючи вкрай необхідним концентрацію уваги роботи на сфері самопізнання, тобто на культурологічній та психологічній підготовці, засобах забезпечення фізичного та психічного здоров'я, усвідомленому та відповідальному ставленні до екологічних проблем [3].

Ідея створення нового педагогічного університету в результаті реформ повинна надати їм статусу культурних центрів.

Рівень культури держави визначається тими благами, які приносять об'єднуюча сила науки, інституціоналізована у вигляді дослідницького процесу. Виробництво духовних цінностей було поєднано з науковою діяльністю. Розкриваючи сутність духовного життя, К. Ясперс стверджував, що духовне життя міститься у пошуках істини. Так як істину належить шукати науковим способом, то одним з головних завдань університету є дослідження. Оскільки істина має бути передана, викладання є

другим завданням університету. Але передачі одних тільки знань і навиків недостатньо для досягнення істини, яка потребує духовного формування людини в цілому, бо сутність викладання та дослідження є освіта та виховання [13].

Здолати істину можливо тільки у межах комунікацій. У сфері науки комунікація існує як дискусія, в університеті комунікація є тією самою сумісною роботою, завдяки якій завершується формування наукових шкіл [13].

Ідея педагогічного університету містить в уяві про нього, як про установу, в якій здійснюється формування професіонала-дослідника і виховання громадянина. Основною місією педагогічного університету є розвиток духовного життя нації, яке здійснюється у пошуку істини, тобто у результаті наукового дослідження, викладання, виховання та сократичної комунікації вчених один з одним [5].

Ідея сучасного педагогічного університету звершується в його новій місії, яка повинна одночасно відповідати сучасному стану суспільства і культури та забезпечувати майбутнє самого навчального закладу. Формування нової місії — спроба вищої школи відрефлексувати свою історію в пошуках адаптаційних сил і відповідних часу інституціональних форм.

Виходячи з наведеної інформації, місія сучасного педагогічного університету покликана:

- розширювати свій комунікативний простір і підтримувати всередині нього міждисциплінарний і міжкультурний діалог на підставі сучасного світогляду постнеокласичного періоду розвитку, забезпечувати всіх учасників навичками критичного мислення і комунікативної компетентності;

- розвивати методологію міждисциплінарних досліджень і забезпечувати всіх учасників освітнього поля рівними можливостями участі в таких дослідженнях;

- формувати в учасників освітнього поля соціальні установки, які забезпечують готовність до новаторства, забезпечувати їх знаннями, уміннями, навичками для проявлення творчості та самореалізації.

Місія сучасного педагогічного університету припускає, що ядром його науково-освітнього простору стають міждисциплінарні дослідження, які забезпечують міжгрупову комунікацію, яка реалізується в науковому форумі (семінарі), який буде відкритим для всіх спеціалістів, викладачів і студентів університету [11].

Таким чином, в основі ідеї педагогічного університету знаходиться місія формування педагога-професіонала, висококваліфікованого дослідника і вихованого педагога-громадянина, у якого пріоритетом є розвиток духовного життя та пошуку істини в результаті викладання, виховання, комунікації відомих вчених і здобувачів один з одним в межах освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П. Світанок Європи: проблема формування нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття. Київ, 2011. 1099 с.
2. Андрущенко В. П. Організоване суспільство. Проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: досвід соціально-філософського аналізу. Київ: ТОВ "Атлант ЮЕмСі", 2006. 502 с.
3. Белова Л. О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики / Народна українська академія. Харків : Видавництво НУА, 2004. 264 с.
4. Вознюк О. В. Синергетична парадигма креативної педагогіки // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія / за ред. Н. В. Гузій ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ, 2015. С. 3-22.
5. Гончаренко М. С. Рабочая тетрадь по дисциплине «Общая теория здоровья (общая и педагогическая валеология) для студентов специальности «Здоровья человека» /

- сост. М. С. Гончаренко, Н. В. Самойлова, Я. С. Бондаренко. Харьков : ХНУ им. В. Н. Каразіна, 2015. 85 с.
6. Гончаренко М. С. Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутнього вчителя основ здоров'я на засадах синергетичного підходу: монографія. Харків : Бровін О. В., 2019. 465 с.
 7. Делор Ж. Освіта: необхідна утопія // Перше вересня. 2011. № 15.
 8. Карпенчук С. Г. Самовиховання особистості: наук.- метод. посіб. / Ін-т змісту і методів навчання. Київ, 1998. 214 с.
 9. Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації : факти, роздуми, перспективи. Київ : Грамота, 2003. 216 с.
 10. Крижко В. В. Антологія аксіологічної парадигми управління освітою : підручник для студентів пед. ун-тів. Київ : Освіта України, 2005. 434 с.
 11. Осипов А. О. Онтологія духовності : монографія: у 2 кн. Кн. 2. Миколаїв : Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія", 2008. 232 с.
 12. Цехмістро І. З. Голістична філософія науки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за літ. ред. проф. Л. В. Ушкалова. Харків: Акта, 2003. 279 с.
 13. Cavallo, F., Celata, C., Velasco, V. Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) // Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research / eds. Michalos A.C. Springer, Dordrecht, 2014. https://doi.org/10.1007/978-94-007-0753-5_1244

УДК 378.2

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІННОВАЦІЙНОГО МЕТОДУ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ЕКОЛОГІВ

Л.І.Бондаренко, Н.О.Волошина, О.М.Лазебна

*Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
Lidiaigorevna997@gmail.com*

APPLICATION OF PROJECT ACTIVITY AS AN INNOVATIVE METHOD OF TRAINING ENVIRONMENTAL STUDENTS

L.I. Bondrenko, N.O. Voloshyna, O.M. Lazebna

Annotation. Today requires the use of innovative teaching methods in the professional training of environmental students. One of these methods is project activity. The advantage of using the method of project activity is the training of specialists who are able to use theoretical knowledge in practical activities, actively act and solve urgent problems of today.

Key words: *innovative teaching methods, pedagogical of environmental students, project activity, training of specialists, learning process.*

Поточна ситуація в Україні, зокрема пандемія COVID-19 та військові дії потребують впровадження нових підходів до навчального процесу. Мобільність навчання, його доступність та ефективність, орієнтованість на результат є необхідністю для задоволення сучасних запитів суспільства. Впровадження інноваційних технологій в навчальний процес дозволить підготувати нового індивіда, здатного працювати в команді, творчу особистість, націлену на результат. Зокрема, інноваційні технології мають бути не лише доступними, але максимально направлені на здобуття не лише освітніх компетентностей, але й практичних навичок.

Сьогодення та поточна екологічна ситуація в Україні вимагає підготовки фахівця здатного до активних дій та прийняття рішень. Для підготовки такого фахівця-еколога доцільно впроваджувати в освітній процес проєктну діяльність.